

HPA

HRVATSKA POLJOPRIVREDNA AGENCIJA

Ustanova za poslove u poljoprivredi

ŽUPANIJSKI URED VIROVITICA

REPUBLIKA HRVATSKA
VIROVITICKO-PODRAVSKA ŽUPANIJA
21000

13.04.2016.	
320-21/16-01/01	
573-16-1	

IZVJEŠĆE

ZA 2015. GODINU

Virovitica, 2016.

Godišnjim izvješćem za 2015. godinu predstavljamo aktivnosti tijekom prošle godine, te prikazujemo niz podataka o stočarskoj proizvodnji.

Osnovne djelatnosti Hrvatske poljoprivredne agencije podijeljene su u tri glavne skupine:

Prva – je ažuriranje elektronskih baza podataka jedinstvenih registara stoke i registara stočarskih farmi. Osnovna namjena registara je praćenje prometa životinja i osnova za kontrolu potpora isplate u stočarskoj proizvodnji.

Druga – su odjeli za podršku razvoja pojedinih stočarskih grana. Razvojni odjeli sudjeluju u provedbi uzgojnih programa kroz ispitivanja proizvodnih svojstava domaćih životinja u organizaciji i pripremi različitih projekata razvoja i promocije stočarske proizvodnje u Republici Hrvatskoj (sudjelovanje u organizaciji stočarskih izložbi i izložbi poljoprivrednih proizvoda, edukacija poljoprivrednih proizvođača i organiziranje specijaliziranih savjetovanja za uzgajivače).

Obrade uzgojno selekcijskih podataka iz provedbe testiranja uzgojno valjanih grla objedinjene su u odjelu za procjene uzgojnih vrijednosti. Izgradnja modela za procjenu uzgojnih vrijednosti i njihovi izračuni osnova su za odabir životinja koje doprinose daljnjem genetskom napretku populacije i razvoju stočarske proizvodnje.

Odjel za podršku razvoja uzgojnih udruženja služi za bolji razvoj i organiziranje uzgojnih udruženja prije svega središnjih uzgajivačkih saveza.

Odjel za razvoj stočarskih proizvodnji prati konvencionalnu proizvodnju, sudjeluje u izradi i provedbi programa zaštite i očuvanja izvornih i zaštićenih pasmina i sojeva domaćih životinja koje pronalaze svoje mjesto u ponudi i očuvanju kulturne i biološke raznolikosti.

Treća – bitna djelatnost HPA je ispitivanje kvalitete poljoprivrednih proizvoda koje se odvija u Odjelu za ispitivanje kvalitete poljoprivrednih proizvoda. Unutar odjela djeluju: Središnji laboratorij za kontrolu kvalitete mlijeka, Odsjek za analizu kvalitete stočne hrane, Odsjek za kontrolu ocjenjivanja na liniji klanja i Odsjek za kontrolu kvalitete meda.

Odjel za tržište i marketing poljoprivrednih proizvoda osnovan je da svoju djelatnost usmjeri ka učinkovitijem uređenju tržišta stoke i stvaranju baza podataka za kvalitetnije organiziranje tržišta.

Projekti koje Odjel provodi su:

1. Mlijeko hrvatskih farmi
2. Meso hrvatskih farmi
3. Med iz Lijepe naše
4. Jaja hrvatskih farmi
5. Kruh hrvatskih polja

1. Mlijeko hrvatskih farmi – znak koji se nalazi na ambalaži mlijeka i proizvoda dobivenih od mlijeka proizvedenih na hrvatskim farmama. Korištenje znaka namijenjeno je promociji proizvodnje i potrošnji mlijeka s hrvatskih farmi, a cilj je potaknuti kupce na što veću kupovinu i potrošnju proizvoda s znakom i povećanje proizvodnje mlijeka na hrvatskim farmama. Do 31. prosinca 2015. godine potpisani su ugovori s 42 korisnika: 23 mljekare, 12 vlasnika mljekomata i 7 vlasnika mliječnih farmi.

2. Meso hrvatskih farmi
 - a) Dobrovoljno označavanje svježeg svinjskog mesa – znak na ambalaži informira potrošača o podrijetlu svinjskog mesa i njegovoj kontroli. Pravo na korištenje naljepnice i znaka ostvaruje se za svježe svinjsko meso koje je proizvedeno od svinja koje su rođene, utovljene i zaklane u Republici Hrvatskoj, te od svinja rođenih u nekoj drugoj zemlji, a utovljenih i zaklanih u Republici Hrvatskoj. Da bi se meso dobiveno od tih svinja označilo znakom potrebno je minimalno trajanje tova tih svinja od 60 dana u Republici Hrvatskoj. Posjednici svinja čije će meso biti označeno znakom dužni su prijaviti stavljanje svinja u tov u uredima Hrvatske poljoprivredne agencije, a klaonice su obvezne, prilikom formiranja proizvodne serije poštivati propisane uvjete koje je propisala HPA.
 - b) Označavanje svježe junetine – pravo na korištenje naljepnice i znaka ostvaruje se za životinje koje su rođene, utovljene i zaklane u RH i životinje koje su rođene u nekoj drugoj zemlji, a utovljene i zaklane u RH. Minimalno trajanje tova junadi u RH je 210 dana. Posjednici junadi čije će meso biti označeno obvezni su prijaviti početak tova u uredima HPA.
 - c) Označavanje mesa peradi – pravo na korištenje znaka ostvaruje se za meso peradi koje je proizvedeno od peradi koja je izvaljena, utovljena zaklana u RH. Tov peradi i svi tehničko-tehnološki uvjeti držanja propisani su pravilnikom o tržišnim standardima za meso peradi. Proizvođači peradi čije će meso biti označeno, obvezni su u Upravi za veterinarstvo pri Ministarstvu poljoprivrede upisati objekte u Registar farmi koji je sastavni dio Jedininstvenog registra domaćih životinja (JRDŽ) u upisnik proizvođača prema načinu uzgoja. Subjekti u poslovanju s hranom od svojih proizvođača glede dokazivanja sljedivosti u tovu potražuju tovnu listu za određenu vrstu peradi.

3. Med iz Lijepe naše – U suradnji s Hrvatskim pčelarskim savezom pokrenut je projekt „Dobrovoljno označavanje meda“ znakom „Med iz Lijepe naše“. Cilj je potrošačima putem znaka dati informaciju o podrijetlu i utvrđenoj kvaliteti meda na hrvatskim pčelinjacima. Mogu sudjelovati svi pčelari koji su upisani u evidenciju pčelara u RH i koji med prodaju izravnom prodajom (na gospodarstvu, sajmovima, tržnicama, izložbama). Svaki pčelar koji želi koristiti znak na pakiranjima meda podnosi zahtjev za uzorkovanjem i analizom kvalitete meda. Do kraja 2015. godine ugovor je potpisan sa 107 korisnika. Nakon provedene analize, ukoliko ona zadovoljava propisane

parametre, pčelarima se izdaje certifikat kvalitete meda i potpisuje se ugovor o korištenju znaka. Naljepnice za ambalažu izdaju se u HPA pčelarima koji su ostvarili pravo na raspolaganje certifikatom kvalitete.

4. Jaja hrvatskih farmi – znakom se označavaju konzumna jaja proizvedena od kokoši nesilica u RH. Cilj je informirati potrošača o podrijetlu svježih jaja koja se sustavno kontroliraju i potaknuti potrošnju konzumnih jaja proizvedenih u RH. Do 31. prosinca 2015. godine ugovor je potpisan sa 12 korisnika.
5. Kruh hrvatskih polja – Cilj je znakom pokazati sljedivost domaće proizvodnje žitarica i osigurati kvalitetne pekarske proizvode. Pravo na korištenje znaka ostvaruje se za pekarske proizvode dobivene od brašna proizvedenog od žitarica zasijanih u RH s maksimalno 15% dodatka visoko kvalitetne pšenice iz drugih zemalja. Radi osiguravanja sljedivosti proizvoda proizvođači su dužni voditi evidenciju pekarske proizvodnje, nabave i potrošnje brašna, za što je temelj Pravilnik o proizvodnji brašna i pekarskih proizvoda. Do kraja 2015. godine ugovor je potpisan sa dva korisnika.

Ostale aktivnosti koje provodi Hrvatska poljoprivredna agencija:

Pružanje pomoći poljoprivrednim gospodarstvima pri podnošenju zahtjeva za ostvarivanje novčanih potpora u poljoprivredi i ruralnom razvoju.

Sudjelovanje u poslovima kontrole sustava plaćanja novčanih potpora u poljoprivredi i ruralnom razvoju;

Obavljanje i drugih poslova prema posebnim propisima.

Navedene djelatnosti provode se na cijelom teritoriju RH zahvaljujući područno organiziranim uredima HPA.

Iz prikazanoga je vidljivo da Hrvatska poljoprivredna agencija i dalje ostaje stabilna potpora, najprije stočarskom sektoru, a isto tako i drugim poljoprivrednim proizvođačima u RH.

Prezentirano Izvješće sadrži prikaz podataka prikupljenih sustavnim radom na provedbi uzgojnih programa, te kontroli proizvodnosti i evidenciji stoke, kao i kontroli kakvoće stočarskih proizvoda na području Virovitičko-podravske županije.

Podaci u ovom izvješću u velikoj mjeri pokazuju stanje stočarstva na području Virovitičko-podravske županije i mogu biti korisna podloga za utvrđivanje smjernica razvoja pojedinih grana proizvodnje.

Ovu činjenicu značajno je istaknuti upravo u trenutku kada hrvatsko stočarstvo pronalazi svoje mjesto na otvorenom globalnom tržištu.

Rijetke su gospodarske grane koje obilježavaju više od 100 godina organiziranoga uzgojno-seleksijskog rada u stočarstvu Hrvatske.

Stočarstvo Hrvatske kroz svoju povijest stalno je vezano uz postignuća u uzgoju, selekciji stoke i tehnologijama u zapadnom svijetu, poglavito u srednjoeuropskim zemljama.

Stočarska tradicija u Hrvatskoj sazdana je od jednakih događaja koji su karakteristični i za najrazvijenije stočarske zemlje. Dosezi u uzgoju i selekciji ravnopravni su europskim, a u nacionalnom okviru primjereni specifičnim uvjetima stočarske proizvodnje u pojedinim razdobljima. Karakteristični rezultati prikazani su u ovom izvješću.

Osnivanjem Hrvatskog stočarskog seleksijskog centra 24.08.1994. godine (Uredba o Hrvatskom stočarskom seleksijskom centru, NN 63/94) kao specijalizirane ustanove za poslove selekcije u stočarstvu i poljoprivredi, započeo je novi sustav organizacije uzgojno seleksijskog rada u stočarstvu Republike Hrvatske.

U njemu je HSSC stožerna ustanova, a rad se odvija po županijama putem područnih seleksijskih službi. U okviru organizacije seleksijskih službi u skladu s teritorijalnim ustrojem osnovana je 1996. godine u okviru HSSC-a područna služba za Virovitičko-podravsku županiju sa sjedištem u Virovitici.

Od 2003. godine HSSC (Hrvatski stočarsko seleksijski centar) promijenio je ime u HSC (Hrvatski stočarski centar), a područne seleksijske službe postaju stočarske službe.

U veljači 2009. godine, Vlada Republike Hrvatske donijela je uredbu prema kojoj je Hrvatski stočarski centar preimenovan u HRVATSKU POLJOPRIVREDNU AGENCIJU (HPA), a uz novo ime Agenciji je određeno i novo sjedište u Križevcima, ali i nove djelatnosti, uz istovremeno zadržavanje svih onih djelatnosti koje je do trenutka donošenja Uredbe obavljao Hrvatski stočarski centar.

Stočarska služba županije Virovitičko-podravske djeluje u tri uzgojne organizacije (Slatina, Pitomača i područje grada Virovitice), a ukupno je zaposleno 6 djelatnika koji obavljaju poslove provedbe uzgojno seleksijskog rada za sve vrste i pasmine stoke značajne za područje županije.

GOVEDARSTVO

Govedarstvo je značajna grana stočarstva, čija proizvodnja sudjeluje s oko 50-60% u vrijednosti poljoprivredne proizvodnje razvijenih europskih zemalja (Danska, Nizozemska, Finska).

Goveda su najveći proizvođači mlijeka i mesa, tj. osnovnih visokovrijednih bjelančevinastih namirnica za prehranu ljudi i sirovina prehrambene industrije, koje troše sve kategorije stanovništva u svijetu.

Oko 60% animalnih bjelančevina u ljudskoj hrani osigurava se u razvijenim europskim zemljama korištenjem proizvoda goveda, tj. mlijeka, mesa i prerađevina.

Mlijeko je prvi proizvod govedarstva po vrijednosti za ljudsku hranu i po ekonomskoj vrijednosti za gospodarstva koja uzgajaju mliječne krave.

U novčanoj vrijednosti govedarskih proizvoda u zemlji, mlijeko se nalazi na prvom mjestu. Za ekonomiku poljoprivrednih gospodarstava govedarstvo je značajno i po tome što se proizvodnja mlijeka obavlja praktično cijele godine, a isporuka mlijeka svakodnevno, tako da uzgajivači goveda, koji se bave proizvodnjom mlijeka, osiguravaju stalan priliv novca, što se kod ostalih grana stočarstva (osim proizvodnje konzumnih jaja) ne može ostvariti.

Ostvarenje dostatnih količina mlijeka moguće je riješiti podizanjem velikih farmi (tendencija u SAD-u) ili poticanjem proizvodnje na obiteljskim gospodarstvima s manjim brojem krava (30-100).

Usmjerenje na obiteljska gospodarstva u pojednostavljenoj ekonomskoj logici možda i nije najoptimalnije rješenje, ali kada pogledamo utjecaj ovog posla na ljude koji se njim bave, na zajednicu u kojoj žive, na okoliš, te dobrobit životinja onda se shvati zašto se proizvodnja mlijeka smatra jednom od najsloženijih u cjelokupnoj poljoprivredi.

Uspješna proizvodnja mlijeka na obiteljskom gospodarstvu zahtjeva snažno povezanu obitelj koja zajedničkim snagama tijekom cijele godine radi na pripremi

hrane, hranjenju i mužnji kao jednom od apsolutno najtežih i najodgovornijih poslova u poljoprivredi. Vrlo često su ove obitelji koje se bave proizvodnjom mlijeka uzori i stupovi lokalnih zajednica.

Proizvodnja na obiteljskom gospodarstvu s manjim brojem životinja uvijek je sigurnija s obzirom na moguće probleme s brigom o zaštiti okoliša. Dobrobit životinja uvijek je na većem stupnju u manjim nego u većim stadima.

Uzgojne organizacije:

1. Virovitica
2. Slatina
3. Pitomača

Prema podacima veterinarskih postaja i ambulanti u 2012. godini na području Virovitičko-podravske županije bilo je 6.909 krava. Od tog broja pod kontrolom mliječnosti nalazi se 3.852 krava u 242 domaćinstava tj. 15,92% krava po domaćinstvu.

Po pasminskom sastavu brojno stanje je slijedeće.

Simentalac (broj krava pod kontrolom mlijeka)

31.12.2008. – 2.591 krava
31.12.2009. – 2.538 krava
31.12.2010. - 2.343 krava
31.12.2011. – 2.148 krava
31.12.2012. – 2.704 krava
31.12.2013. – 2.692 krava
31.12.2014. – 2.000 krava
31.12.2015. - 2.556 krava

Broj uzgajivača na kraju 2014. godine je 205, a 2015. godine je 187.

Holstein Friesian (broj krava pod kontrolom mlijeka)

31.12.2008. – 1.025 krava
31.12.2009. – 1.169 krava
31.12.2010. – 1.065 krava
31.12.2011. – 1.294 krava
31.12.2012. – 1.129 krava
31.12.2013. – 1.138 krava
31.12.2014. – 1.069 krava
31.12.2015. – 1.021 krava

Broj uzgajivača na kraju 2014. je 100, a 2015. godine je 87.

Smeđa (broj krava pod kontrolom mlijeka)

31.12.2008. - 10 krava
31.12.2009. - 9 krava
31.12.2010. - 10 krava
31.12.2011. - 18 krava
31.12.2012. - 16 krava
31.12.2013. - 13 krava
31.12.2014. - 10 krava
31.12.2015. - 12 krava

Broj uzgajivača na kraju 2014. je 8, a 2015. je 7.

Broj proizvođača i količine proizvedenog mlijeka:

Godina	Broj proizvođača	Količina mlijeka
2008.	1.072	24.403.720
2009.	929	25.208.149
2010.	797	22.877.453
2011.	697	22.435.166
2012.	571	21.254.323
2013.	459	17.409.261
2014.	407	17.962.136
2015.	358	16.907.465

Broj uzgajivača mesnih pasmina i broj krava u 2015. godini:

Pasmina	Broj uzgajivača	Broj krava
CHAROLAIS	4	81
HEREFORD	3	86
ANGUS	5	125
LIMOUSIN	3	7

Broj uzgajivača zaštićenih pasmina:

Slavonsko-srijemski podolac – 3 uzgajivača, 32 krave

Uzgojna organizacija Virovitica

Uzgojnu organizaciju Virovitica čine općine: Suhopolje, Gradina, Lukač, grad Virovitica i dio općine Sopje.

Na području uzgojne organizacije u kontroli mlijeka je 1.367 krava u 57 domaćinstava.

Uzgojna organizacija Pitomača

Uzgojnu organizaciju Pitomača čine općina Pitomača i općina Špišić Bukovica.

Na području uzgojne organizacije u kontroli mlijeka je 1.281 krave u 83 domaćinstva.

Uzgojna organizacija Slatina

Uzgojnu organizaciju Slatina čine slijedeće općine: Voćin, dio općine Sopje, Čađavica, Nova Bukovica, grad Slatina, Mikleuš, Čačinci, Orahovica, Crnac, Zdenci

Na području uzgojne organizacije u kontroli mlijeka je 958 krava u 48 domaćinstava.

Broj uzgajivača obzirom na veličinu stada (broj krava/broj uzgajivača):

1-5	6-10	11-15	16-20	21-25	26-30	31-50	51-100	101-250	251-500
510	93	50	25	12	10	15	13	4	1

SVINJOGOJSTVO

Uzgojno selekcijski rad u svinjogojstvu od 2003. godine doživio je određene promjene zbog bržeg ostvarivanja genetskog napretka. Na razini HPA postavljeni su regionalni koordinatori za uzgojno selekcijski rad. Odabrana su gospodarstva na kojima će se proizvoditi nukleus stada iz kojih će se moći onda nabavljati kvalitetne nazimice za proizvodnju u čistoj pasmini ili za križanje u svrhu dobivanja kvalitetnog tovnog materijala (korištenje heterozis efekta u F1 generaciji).

Uzgojne organizacije:

1. Virovitica i Pitomača
2. Slatina i Orahovica

Na području županije zastupljene su tri pasmine:

- 1) Landras – 3 nerasta, 13 krmača
- 2) Durok – 1 nerast, 4 krmače,
- 3) Crna slavonska – 8 nerasta, 105 krmača,

Na području županije nalazi se 12 uzgajivača, od toga:

- 8 uzgajivača sa 1-5 krmača
- 3 uzgajivača sa 10-19
- 1 uzgajivač sa 20 i više krmača

Proizvodnja prasadi matičnih krmača po pasmini:

	Landras	Durok	Crna slavonska
Broj krmača	11	5	88
Broj legala	12	8	95
Oprašeno prasadi	118	85	521
Živo oprašeno prasadi	100	85	493
Odbijeno prasadi	92	75	453
Prosječno oprašeno	10,73	10,63	5,92
Prosječno živo oprašeno	9,09	10,63	5,60
Prosječno odbijeno	8,36	9,38	5,15

Testiranje nerastića u zemaljskim uvjetima

	Broj nerastića	Dnevni prirast, u gr.	Težina na kraju testa, u kg	Starost na kraju testa, dani
Landras	2	468	103	220
Durok	4	515	102	199

Testiranje nazimica u zemaljskim uvjetima

	Broj nazimica	Dnevni prirast, u gr.	Težina na kraju testa, u kg	Starost na kraju testa, dani
Landras	9	491	103	210
Durok	6	525	98	186

Cilj testiranja životinja u zemaljskim uvjetima je pronaći životinje s najboljim proizvodnim osobinama u uvjetima držanja na privatnim gospodarstvima i te životinje koristiti u daljnjom proizvodnji na istima.

OVČARSTVO

U 2003. godini redefiniran je status matičnih i upisanih stada sa stanovišta bržeg genetskog napretka. Matičnim stadom, odnosno onim uzgajivačima koji žele sudjelovati u provedbi uzgojnih programa, smatrat će se samo oni koji žele obavljati planski pristup i kontrolu proizvodnih osobina.

Uzgoj ovaca je u porastu iz godine u godinu, a budući da za ovu proizvodnju ipak nisu potrebna ulaganja kao u govedarstvu ili svinjogojstvu za očekivati je daljnji prosperitet ove grane stočarstva.

Na području Virovitičko–podravske županije u 2015. godini nalaze se 5 matičnih stada s 662 ovce, 33 ovna i 47 šilježica.

Gledajući po pasminama, najviše pripada pasmini Travnička pramenka, 2 stada s ukupno 602 ovce, 28 ovna i 30 šilježice.

Jedno stado pripada pasmini Istočno–frizijskoj s ukupno 42 ovce, 1 ovan i 15 šilježica.

Dva stada pripadaju pasmini Njemački merino s ukupno 60 ovaca, 5 ovna i 2 šilježice.

Proizvodnja ovčjeg mlijeka i broj proizvođača :

Godina	Broj proizvođača	Količina mlijeka
2008.	26	367.639
2009.	27	347.653
2010.	27	351.743
2011.	25	364.491
2012.	25	358.516
2013.	28	341.535
2014.	28	396.865
2015.	25	360.036

KOZARSTVO

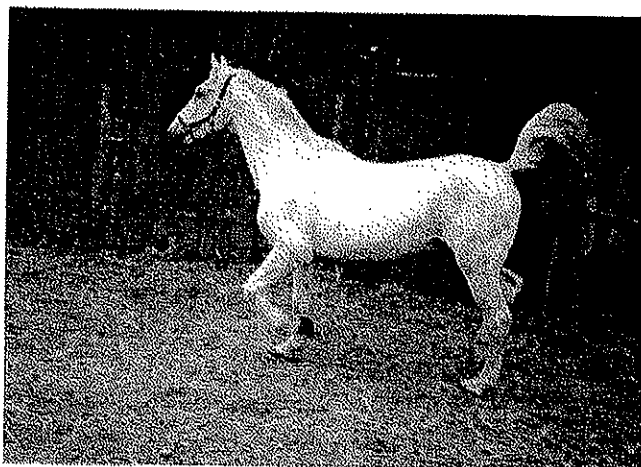

Na području Županije nalazi se jedno matično stado s ukupno 9 koza, 1 jarcem i 2 jarice.

Stado pripada sanskoj pasmini.

Nema organizirane proizvodnje mlijeka, a osnovni razlog je što nema organiziranog otkupa i prerade.

KONJOGOJSTVO

Na području Virovitičko–podravske županije evidentirano je 155 uzgajivača konja i 531 grlo, 9 uzgajivača magaraca i 26 grla magaraca.

Hrvatska poljoprivredna agencija nastoji, što je moguće više, promovirati uzgoj i držanje konja u svim životnim segmentima, od sporta, rekreacije, korištenja konja u očuvanju zaštićenih krajolika i biološke raznolikosti

Pasma	Broj grla	Broj vlasnika
Američki quarter	13	3
Arapski punokrvnjak	21	8
Arapski konj	24	17
Araber	9	8
Engleski punokrvnjak	5	5
Haflinger	2	2
Hrvatski kasač	1	1
Paint	27	3
Poni	37	15
Hrvatski jahači poni	3	1
Hrvatski športski konj	19	10
Hrvatski toplokrvnjak	16	11
Mađarski toplokrvnjak	4	3
Poljski hladnokrvnjak	1	1
Križanci nepoznatog porijekla	9	7
Toplokrvnjaci	94	50
Autohtone hrvatske pasmine:		
Hrvatski hladnokrvnjak	219	47
Hrvatski posavac	4	3

Lipicanac	10	7
-----------	----	---

MAGARCI

Pasma	Broj grla	Broj vlasnika
Primorsko-dinarski	19	5
Običan magarac	7	5

PERADARSTVO

Na području Županije evidentirano je 4 uzgajivača autohtone pasmine kokoši hrvaticice, 66 kokoši i 8 pijetlova.

Ukupan broj jaja		Ukupan broj pilića	
Snesenih	Nasađenih	Izvaljenih	Odgojenih
9.382	2.897	2.617	2.369

Prosječan broj po kokoši

Broj jaja		Broj pilića	
Snesenih	Nasađenih	Izvaljenih	Odgojenih
177,02	54,66	49,38	44,70

Viši koordinator:

Davor Vondra, dipl.ing.

